

Kommittédirektiv

En ny myndighet med ansvar för frågor om
samhällets krisberedskap och säkerhet

Dir.
2008:27

Beslut vid regeringssammanträde den 13 mars 2008

Sammanfattning av uppdraget

En särskild utredare ska förbereda och genomföra bildandet av en ny myndighet med ansvar för frågor om samhällets krisberedskap och säkerhet med anledning av vad regeringen redovisade i budgetpropositionen 2007/08:1, utg.omr. 6 Försvar samt beredskap mot sårbarhet samt i propositionen Stärkt krisberedskap – för säkerhets skull (prop. 2007/08:92). Den nya myndighetens namn ska vara Myndigheten för samhällsskydd och beredskap. Myndigheten ska vara en enrådig myndighet med ett insynsråd. Uppdraget gäller med förbehåll för riksdagens kommande beslut med anledning av regeringens förslag i propositionen 2007/08:92.

Utredaren ska bl.a. bemanna myndigheten och lämna förslag till anslag.

Utredaren ska även vidta de åtgärder som krävs för att den nya myndigheten ska kunna inrättas den 1 januari 2009.

Bakgrund

Regeringen beslutade den 29 juni 2006 att tillkalla en särskild utredare med uppdrag att genomföra en översyn av verksamheterna vid Statens räddningsverk, Krisberedskapsmyndigheten och Styrelsen för psykologiskt försvar i syfte att lämna förslag till en preciserad uppgifts-, ansvars- och resursfördelning. Uppdraget var att pröva om relevanta delar av myndig-

heterna borde läggas samman till en myndighet för frågor om samhällets beredskap och säkerhet samt att pröva om övriga delar eventuellt borde föras över till andra befintliga myndigheter. Utredningen, som antog namnet Utredningen om en myndighet för säkerhet och beredskap, har lämnat betänkandet Alltid redo! En ny myndighet mot olyckor och kriser (SOU 2007:31).

I betänkandet föreslås att en ny myndighet ska bildas samt att Statens räddningsverk, Krisberedskapsmyndigheten och Styrelsen för psykologiskt försvar läggs ned och att en stor del av de uppgifter som dessa myndigheter i dag har överförs till en ny myndighet för att åstadkomma en större effektivitet när det gäller att hantera dagens olyckor, hot och risker. En del uppgifter föreslås få en annan huvudman. Betänkandet har remissbehandlats (dnr Fö2007/1188/CIV).

Regeringen gör i budgetpropositionen 2007/08:1, utg.omr. 6 Försvar samt beredskap mot sårbarhet, bedömningen att en ny samlad myndighet mot olyckor och kriser bör inrättas den 1 januari 2009 och att detta bör medföra en kostnadseffektivisering.

En ny myndighet med ansvar för frågor om samhällets krisberedskap och säkerhet

I propositionen Stärkt krisberedskap – för säkerhets skull (prop. 2007/08:92) föreslår regeringen att Krisberedskapsmyndigheten, Statens räddningsverk och Styrelsen för psykologiskt försvar ska läggas ned den 31 december 2008. Regeringen bedömer att en ny myndighet med ansvar för frågor om olyckor i vardagen och allvarliga kriser i samhället ska inrättas den 1 januari 2009. Stora delar av de verksamheter som Krisberedskapsmyndigheten, Statens räddningsverk och Styrelsen för psykologiskt försvar i dag bedriver ska överföras till den nya myndigheten. Myndighetens namn ska vara Myndigheten för samhällsskydd och beredskap.

Som skäl för regeringens förslag anges att genom att föra samman Krisberedskapsmyndighetens verksamhet – att skapa en tvärspektoriell helhetssyn och samverkan mellan sektorer och

ansvarsnivåer – med Statens räddningsverks säkerhetsarbete för skydd mot olyckor samt Styrelsen för psykologiskt försvars kunskapsspridande verksamhet, skapas synergier och goda förutsättningar att hantera samhällets krisberedskap. Regeringens förslag överensstämmer i huvudsak med förslagen i betänkandet Alltid redo! En ny myndighet mot olyckor och kriser.

Den nya myndighetens inriktning

Den nya myndigheten ska vara en förvaltningsmyndighet som verkar inom området samhällets krisberedskap. Myndigheten ska ansvara för frågor om samhällets krisberedskap och säkerhet för att i samverkan med ansvariga samhällsorgan bidra till att minska samhällets sårbarhet samt att utveckla och stärka samhällets krishanteringsförmåga. Arbetet som bedrivs ska även omfatta området civilt försvar. Myndigheten ska vara pådrivande i arbetet med att utveckla den tvärsektoriella dimensionen av verksamheten inom och mellan alla nivåer i samhället och över hela hotskalan. Myndigheten ska ha ett ansvar både före, under och efter en kris eller olycka.

Det är regeringens avsikt att under 2008 fatta beslut om en strategi för Statens räddningsverks biståndsfinansierade verksamhet. Strategin ska ligga till grund för myndighetens biståndsverksamhet under perioden 2008–2010.

Målet för Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps verksamhet ska vara att:

- utveckla och stödja samhällets gemensamma beredskap mot olyckor och kriser,
- minska konsekvenser av dessa i de fall de inträffar,
- arbeta med samordning över sektorsgränser och ansvarsområden i syfte att utveckla och stärka samhällets krishanteringsförmåga och
- följa upp arbetet med samhällets krisberedskap.

Det framtida utbildningsbehovet inom området är mycket brett och kräver spetskompetens från flera olika forskningsdiscipliner. Myndigheten ska verka för att utbildnings- och

övningsverksamhet kommer till stånd, bl.a. genom att beställa utbildningar från olika institutioner m.m.

Förberedande arbete

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap ska identifiera och analysera hot och risker i samhället som kan anses vara särskilt allvarliga. Tillsammans med de sektorsansvariga myndigheterna ska Myndigheten för samhällsskydd och beredskap sedan genomföra en övergripande planering av åtgärder för att möta de identifierade hoten. Sektorsansvarig myndighet har därefter, i samråd med den nya myndigheten, ett ansvar för att vidta lämpliga åtgärder för att minimera riskerna och öka samhällets förmåga att stå emot konsekvenserna av att ett identifierat hot blir verklighet.

Myndigheten ska utveckla och driva strategisk inriktning inom sin EU-relaterade och internationella verksamhet, verka för enhetlighet i hanteringen av frågorna, verka för kvalitets-säkring, ansvara för inhämtning och spridning av information inom området samt svara för en samlad återkoppling till Regeringskansliet i dessa frågor. Den internationella biståndsfinansierade verksamhetens särskilda karaktär och särskilda behov, bl.a. kravet på snabbhet i beslutsprocessen vid insatser, ska särskilt beaktas.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap ska vara sammanhållande för ett effektivt planeringssystem och svara för samordning av beslutsunderlag till regeringen. Myndigheten ska lämna förslag till fördelning av anslaget 7:5 *Krisberedskap*.

De frågor som Myndigheten för samhällsskydd och beredskap ska samordna inom området samhällets krisberedskap är bl. a.

- en övergripande bild av hot, risker och sårbarheter,
- förslag till mål och handlingsplaner för krisberedskapen och
- åtgärder som vidtas för förberedelser, hantering och uppföljning.

Myndigheten ska ha följande uppgifter.

- På lokal, regional och central nivå bedriva stöd och utbildning vad gäller krishantering.
- Normering, stöd, utbildning och tillsyn när det gäller samhällets räddningstjänst.
- Normering och tillsyn av enskilda som bedriver farlig verksamhet eller förfogar över egendom med särskilda risker.
- Normering, stöd och tillsyn i förhållande till olycksförebyggande verksamhet i kommunerna.
- Stöd till Regeringskansliet inom ramen för myndighetens EU-relaterade verksamhet.
- Inrikta, beställa och kvalitetssäkra samt förmedla behovsmotiverad säkerhetsforskning av hög kvalitet till olika typer av användare. Tillämpad forskning ska prioriteras. En viktig uppgift för myndigheten ska vara att förmedla resultaten av aktuell forskning inom verksamhetsområdet till berörda användare.
- Medieberedskap.

Myndigheten ska hålla samman följande uppgifter

- Arbetet med den internationella utvecklingen inom ansvarsområdet och samverka med myndigheter med liknande ansvarsområden i andra länder.
- Berörda myndigheters information om säkerhetspolitik, totalförsvaret och samhällets krisberedskap.
- Arbetet med säkerhet vid samhällsviktiga verksamheter och anläggningar.
- Arbetet för barns och ungas säkerhet när det gäller att motverka olycksfall som leder till personskador.

Myndigheten ska hålla samman frågor avseende CBRN-ämnena genom att

- verka för samordning av beredskaperna för att hantera oavsiktliga och avsiktliga CBRN-händelser i landet, bl.a. genom att stödja övnings- och utbildningsverksamhet samt forskning och metodutveckling inom området,

- stödja utvecklingen av samlade hotbilder, arbetet med kris- och riskkommunikation, materiel och tekniska stödfunktioner, samarbetet mellan operativ personal och expertstöd samt samarbetet mellan civila och militära aktörer,
- stödja andra myndigheters arbete i EU och internationella organisationer och
- stödja andra myndigheters arbete avseende frågor om transport av farligt gods.

Myndigheten ska ansvara för frågor om:

- räddningstjänst, olycks- och skadeförebyggande åtgärder samt sanering efter utsläpp av radioaktiva ämnen från en kärnteknisk anläggning och
- transport av farligt gods som beslutas utifrån det förslag om fördelning av ansvar som utredaren och Transportstyrelseutredningen (N 2007:5) ska lämna, se under Behov av ytterligare utredningar.

Myndigheten ska ansvara för frågor om brandfarliga och explosiva varor samt frågor om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarlig kemikalieolycka.

Myndigheten ska lämna stöd till Regeringskansliet i frågor om övning, utbildning och krishanteringsfrågor.

Myndigheten ska ha följande uppgifter inom informations-säkerhetsområdet.

- Hålla samman det nationella informationssäkerhetsarbetet för samhällsviktiga system samt delta i standardiseringsarbetet.
- Utveckla handlingsplaner och hantera den nationella strategin.
- Analysera den nationella och internationella utvecklingen inom området.
- Ge ut föreskrifter för statliga myndigheter i samhällsviktiga system.
- Beställa signalskyddsutrustning för samhället, utom för Försvarmaktens behov.

- Samordna övningar inom området.
- Utöva signatärskapet för Common Criteria Recognition Arrangement (CCRA).

Vid en kris

För att säkerställa en god krishanteringsförmåga i samhället ska Myndigheten för samhällsskydd och beredskap stödja samordningen av centrala myndigheters åtgärder under en kris.

Myndigheten ska verka för att berörda aktörer ges tillfälle att

- gemensamt utbyta erfarenheter,
- samordna inriktningen av krisberedskapen,
- samordna information till allmänhet och media,
- effektivt använda samhällets samlade resurser och internationella förstärkningsresurser samt
- samordna stödet till centrala, regionala och lokala organ, bl.a. avseende stödsystem och verktyg, information och lägesbilder.

Myndigheten ska ha ett nära samarbete med Kansliet för krishantering i Regeringskansliet. Myndigheten ska till Regeringskansliet kunna lämna underlag och information i samband med olika händelser.

Myndigheten ska kunna bistå med operativa insatser utanför Sverige och lämna nationella stödresurser vid kriser och olyckor i Sverige. Myndigheten ska därvid ha en förmåga att kunna stödja samhällets aktörer under extrema förhållanden som t.ex. stormar, skogsbränder, översvämningar, ras- och skred. Denna förmåga ska bestå av såväl personella som materiella resurser.

Myndigheten ska samordna informationssäkerhetsarbetet.

Myndigheten ska lämna stöd till personer med hemvist i Sverige som drabbats av en stor katastrof utomlands och deras anhöriga.

Myndigheten ska upprätthålla beredskap för internationella katastrof- och biståndsinsatser med mandat att skicka hjälpinsatser, vara ledande myndighet inom området internationell humanitär minhantering, bedriva kapacitetshöjande insatser för

att stärka katastrofberedskapen i utsatta länder, ge stöd till tidig återuppbyggnad samt ge stöd till civila konflikthanteringsinsatser. Myndigheten ska ha förmågan att samordna arbetet inför begäran om mottagandet av internationellt stöd samt samordna utvecklingen av formerna för detta arbete.

Efter en kris

Lärande ska ske och erfarenheter från olyckor och kriser ska ligga till grund för myndighetens utveckling av krisberedskapsarbetet. Den verksamhet som bedrivs vid Nationellt centrum för lärande av olyckor utgör en grund för detta.

Övrig verksamhet

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap ska följa upp och utvärdera samhällets krisberedskapsförmåga och bedöma om vidtagna åtgärder fått önskad effekt på krisberedskapen.

Myndigheten ska ha förmåga att genomföra fördjupad och särskilt noggrann utvärdering och genomgång av ett samhällsviktigt område, en specifik åtgärd eller en sektor.

Myndigheten ska ansvara för den informationsbank över M/S Estonias förlisning som i dag finns på Internet vid Styrelsen för psykologiskt försvar och fullgöra de uppgifter som Styrelsen i dag har på detta område, dvs. utöver informationsbanken vara kontaktorgan för anhöriga och överlevande

Miljöpåverkan

Vid planeringen av utbildningsverksamheten ska den miljöpåverkan som de praktiska delarna i utbildningen avseende skydd mot olyckor innebär beaktas.

Uppgifter som avses föras till annan myndighet

Ansvar för och finansieringen av de regionala ledningsplatserna avses föras över till respektive länsstyrelse. Signalskyddsverksamheten som i dag bedrivs i Sollefteå avses överföras till Försvarets radioanstalt.

Verksamhetsorter och årsarbetskrafter

Det är viktigt att Myndigheten för samhällsskydd och beredskap är lokaliserad så att den har goda förutsättningar för sitt arbete, bl.a. under en kris. En central uppgift för myndigheten ska vara att bygga och vidmakthålla olika nätverk för att stödja samordning av samhällets krisberedskap.

En viktig uppgift för myndigheten är myndighetssamverkan under kriser där även en nära samverkan med Regeringskansliet är nödvändig. En del av den nya myndighetens funktioner, bl.a. myndighetens ledning, ska därför vara placerade i Stockholmsområdet för att underlätta en nära kontakt med Regeringskansliet och övriga aktörer. Kontakter med olika aktörer såväl nationella som internationella underlättas om delar av myndigheten finns i Stockholmsområdet.

I betänkandet Alltid redo! En ny myndighet mot olyckor och kriser framhålls att det finns överkapacitet, bristande flexibilitet samt utvecklings- och investeringsbehov när det gäller Statens räddningsverks utbildningsverksamhet. Den i propositionen föreslagna modellen att viss utbildning bör bedrivas i egen regi och viss utbildning bör upphandlas bedöms kunna leda till en god tillgänglighet i landet och samtidigt ge ett behovsanpassat utbildningssystem med en hög flexibilitet. För att säkerställa att det finns utbildningsplattformar för den utbildning där det finns reglerade krav ska utbildningsverksamhet bedrivas på två orter.

Utbildning inom risk- och säkerhetsområdet ska även i fortsättningen bedrivas med statligt huvudmannaskap vid Revinge och på Sandö. Vad gäller Rosersberg och Skövde avser regeringen att tillsätta en kommitté som ska pröva möjligheten att låta annan huvudman bedriva verksamhet.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps verksamheter ska dessutom vara lokaliserad bl.a. i Karlstad. Omfattningen på verksamheten i Karlstad ska i huvudsak motsvara nuvarande nivå.

Myndighetens verksamhet beräknas kräva mindre resurser i jämförelse med de resurser som Krisberedskapsmyndigheten, Statens räddningsverk och Styrelsen för psykologiskt försvar sammantaget har. Som planeringsförutsättning gäller att den ekonomiska ramen för myndighetens förvaltningskostnader under 2009 får uppgå till 930 miljoner kronor, inklusive 206 miljoner kronor för Rakelverksamheten.

Myndigheten ska disponera anslag för biståndsverksamhet (UO 7 anslag 8:1 ap 4) och transfereringsverksamhet (UO 6 anslag 6:8 ap 2, anslag 7:2 ap 1 och anslag 7:3 ap 1). De preliminära ramarna för dessa anslag har beräknats i budgetpropositionen för 2008.

Organisation och ledningsform

Myndigheten ska vara en enrådig myndighet med ett insynsråd. Vid myndigheten ska det finnas en överdirektör.

Uppdraget

Utredaren ska, under förutsättning att beslut fattas av riksdagen, vidta de åtgärder som krävs för bildandet av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap. Myndigheten ska kunna inrättas den 1 januari 2009. I arbetet ingår att

- förbereda anslutningen av den nya myndigheten till det statliga redovisningssystemet,
- lägga upp redovisningsplaner,
- bygga upp administrativa och IT-tekniska system och
- ingå nödvändiga avtal för myndighetens verksamhet.

Behov av utredningar

Utredaren ska föreslå hur forskning och utvecklingsarbete för samhällets krisberedskap och säkerhet ska samordnas och utvecklas. Myndigheten ska ha ett ansvar för beställning av forskning inom sitt ansvarsområde. Tillämpad forskning ska prioriteras. Utredaren ska ta ställning till behovet av ett vetenskapligt råd och om behov anses finnas hur ett sådant bör knytas till myndigheten. En viktig uppgift för myndigheten ska vara att förmedla resultaten av aktuell forskning inom verksamhetsområdet.

Utredaren ska lämna förslag till hur en beställar-utförarmodell kan utvecklas för att täcka in det framtida utbildningsbehovet inom området samhällets krisberedskap. Myndigheten ska vara en tydlig kravställare i denna modell för att säkerställa relevant och kvalitetssäker utbildning.

Tillgängligheten avseende utbildningen för brandmän med deltidsanställning ska beaktas. Målet bör vara att redan under 2009 genomföra sådan utbildning med medverkan från andra utbildningsaktörer.

Utredaren ska i samråd med Transportstyrelseutredningen (N2007:5) lämna förslag på den mest ändamålsenliga organisatoriska hemvisten för de uppgifter inom området landtransport av farligt gods som inte är relaterade till expertområdet farliga ämnen.

Beskrivning av myndighetens ansvarsområde

Utredaren ska tydligt beskriva ansvarsområdet för den nya myndigheten med ansvar för frågor om samhällets krisberedskap och säkerhet. Utgångspunkten ska vara att det sakansvar inom respektive ansvarsområde som andra myndigheter har inte påverkas. Utredaren ska vid behov uppmärksamma regeringen på eventuella gränsdragningsproblem.

Budgetunderlag och verksamhetsmål

Utredaren ska lämna ett budgetunderlag för åren 2009 – 2011 samt resursfördelning och verksamhetsplan för myndigheten för 2009.

Budgetunderlaget ska innehålla en bedömning av om verksamhet inom Krisberedskapsmyndigheten, Statens räddningsverk och Styrelsen för psykologiskt försvar som i dag finansieras av anslag 7:5 *Krisberedskap* bör bli ordinarie myndighetsuppgifter för den nya myndigheten. Budgetunderlaget ska i så fall redovisa om och i så fall hur mycket medel från anslag 7:5 *Krisberedskap* som i stället bör beräknas under den nya myndighetens anslag för förvaltning för att finansiera detta. Utgångspunkten är att verksamhet som är att beteckna som stadigvarande myndighetsuppgifter ska finansieras via den nya myndighetens förvaltningsanslag.

Utredaren ska beakta att avvecklingskostnader kan komma att belasta anslaget 7:5 *Krisberedskap*.

Utredaren ska till regeringen lämna förslag till författningsändringar och instruktion för myndigheten. I instruktionsförslaget ska om möjligt rådgivande råd/delegationer undvikas.

Organisation och bemanning

Utredaren ska förbereda anslutningen av den nya myndigheten till det statliga redovisningssystemet och lägga upp redovisningsplaner. Utredaren ska ingå nödvändiga avtal för myndighetens verksamhet. Utredaren ska besluta om myndighetens organisation och överväga lämpliga arbetsformer. Utredaren ska vidare bedöma vilken kompetens som är nödvändig för myndighetens verksamhet.

I Riksrevisionens rapport Beredskap för kärnkraftsolyckor anges ett antal brister och rekommendationer då det gäller förmågan att hantera kärnkraftlyckor. Detta bör beaktas vid organiserandet av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap.

Utredaren ska fullgöra de åtgärder som krävs enligt lagen (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet. Den nya myndigheten ska bemannas med beaktande av reglerna om övergång

av verksamhet i 6 b § lagen (1982:80) om anställningsskydd. Utredaren ska besluta om bemanning och i övrigt utöva arbetsgivarens befogenheter.

Uppdragets genomförande och tidsplan

Uppdraget gäller med förbehåll för riksdagens kommande beslut med anledning av regeringens förslag i propositionen 2007/08:92. Utredaren ska emellertid nu påbörja arbetet. Utredaren ska samråda med Krisberedskapsmyndigheten, Statens räddningsverk och Styrelsen för psykologiskt försvar. Utredaren ska vidare samråda med den avvecklingskommitté för Krisberedskapsmyndigheten, Statens räddningsverk och Styrelsen för psykologiskt försvar som regeringen avser att tillsätta. Utredaren ska därutöver samråda med Ekonomistyrningsverket och Arbetsgivarverket, myndigheter med särskilt ansvar för krisberedskapen enligt bilagan till förordningen (2006:942) om krisberedskap och höjd beredskap och andra myndigheter och organisationer i den utsträckning som är nödvändig. Myndigheterna ska lämna utredaren det underlag som utredaren begär. Utredaren ska hålla berörda centrala arbetstagarorganisationer informerade om arbetet och ge dem tillfälle att framföra synpunkter. Utredaren ska särskilt beakta behovet av att hålla personalen vid de berörda myndigheterna informerad. Utredarens arbete bör, när så är lämpligt, ske med stöd av Kammarkollegiet.

Utredaren ska löpande hålla Regeringskansliet – Försvarsdepartementet och Finansdepartementet (Enheten för statlig förvaltning) – underrättad om arbetet.

Utredaren ska senast den 4 augusti 2008 till regeringen (Försvarsdepartementet) lämna förslag till

- verksamhetsplan för 2009,
- verksamhetsmål för myndigheten,
- sådana författningsändringar som måste föreläggas riksdagen samt
- budgetunderlag för perioden 2009 – 2011.

Utredaren ska senast den 1 september 2008 lämna förslag till

- regleringsbrev för 2009,
- övriga författningsändringar inklusive förslag till instruktion för myndigheten samt
- hur samordningsbehovet ska tillgodoses mellan myndigheten och andra myndigheter och aktörer.

En slutrapport ska lämnas senast den 31 december 2008. Av rapporten ska framgå hur myndighetens organisation ska utformas.

(Försvarsdepartementet)